

gens disposition, sigter den ikke direkte på økonomiske problemer, såsom de økonomiske virkninger af organisationernes mål og midler, men lejlighedsvis ytrer forfatteren sig om spørgsmål af denne art, og viser herved, at han også på dette felt er orienteret.

Et udpræget fortrin ved forfatterens arbejde er den energi og sunde fornuft, han har lagt for dagen, ved i hele sin afhandling tværs igennem de indbyrdes forskellige ideologiske slør, som udgør iøjnefaldende træk i organisationernes fænotype, at finde de sociologiske væsensligheder.

Det er dog ikke overfor alle de sociologiske spørgsmål, som emnet rejser, at forfatteren skærer ligeså klart igennem. Han hævder således, at der er et reelt videnskabeligt indhold i begrebet »folkrørelse«, men de betragtninger, der her fremsættes, virker ikke overbevisende, i hvert fald ikke på anmelderen. En folkelig bevægelse, siger han, må omfatte et stort antal individer (men hvad er et stort antal?) og have demokratisk styre. Her går udenom de elementære vanskeligheder ved realisation af demokratiet i store massebevægelser, vanskeligheder, der billedligt talt stiger proportionalt med omfanget af bevægelsen. Måske i ubevidst følelse af svagheden ved de nævnte kriterier, tilføjer G. Heckscher, at problemets løsning til syvende og sidst må søges endnu dybere, nemlig i organisationens ånd, nærmere betegnet arten af motiveringen for det solidariske krav, den opstiller. Men intet er sikrere, end at honorerede solidaritetskrav altid må have tilknytning til de almenmenneskelige drifter, flokinstinktet og hjælpetrangen, og at disse gør sig gældende på nogenlunde ensartet vis i alle levende og virkende sammenslutninger. Her findes ingen mulighed for at udskille folkebevægelser fra andre. Heller ikke forsøg på at arbejde med sondringen mellem bevægelser, der er rent interessebetonede i deres stræben, og sådanne, der ved siden af er ideelt betonede, giver faste holdpunkter, thi så snart en sammenslutning kalder på sine medlemmers flokinstinkt og hjælpetrang, vil den efter gængs sprogbrug kunne tillægges et ideelt anstrøg — og hvilke sammenslutninger gør ikke det?

Derimod skal der kun lyde ros for, at forfatteren ikke lader sig skræmme af den poli-

tiske odcur, der for mange er kommet til at stå om begrebet korporativt system, til at undlade at kalde træk i sit hjemlands samfundsliv, som er korporative, ved deres rette navn. Hans fremstilling af de egentlige korporative træk forekommer overbevisende. Særligt dvæles der her ved de områder, hvor organisationer har erhvervet bemyndigelse til at handle på statens vegne i økonomiske spørgsmål.

På de sidste sider peger forfatteren på de store problemer, som forholdet mellem en statsmagt, der i stigende grad driver økonomisk politik, og organisationer, stærkere og mere omfattende end nogensinde, der gør det samme, rejser. Det er ganske vist i overvejende grad fremtidsproblemer. Alligevel kunne man her have ønsket en uddybning af de interessante antydninger, om fordelene og ulemperne ved samarbejdet mellem staten og organisationerne og om de skæbnesvangre konsekvenser af sammenstød dem imellem, som gives. Men forfatteren fortjener i alle tilfælde påskønnelse, fordi han har taget det foreliggende lidet opdyrkede emne op til behandling.

Niels Lindberg.

H. Winding Pedersen: Omkostninger og prispolitik. 2. udgave. Udgivet i rækken af skrifter fra Handelshøjskolen i København. Høst og Søn's Forlag. København 1949. 377 sider. Pris: 14,00 kr.

Den nye 2. udgave av professor Winding Pedersens kjente lærebok har bare en fjern likhet med den første utgaven. Den nye følger en annen plan, er fullstendig omskrevet og betydelig utvidet. Til og med formatet er nytt.

Som lærebok har boken vunnet betydelig på omarbeidelsen. Den virker pedagogisk vel gjennomarbeidet med en godt pointert, trinnvis opbygning av stoff og problemer. Boken krever ingen særlige forutsetninger for å bli forstått. Den bruker hverken konti eller matematikk, knapt kurver. Tallserier og stiliserte talleksempler sørger der det er nødvendig, for å konkretisere tankegangen. Til tross for sin enkle form er boken noe mere enn en lærebok, — den er også et meget betydelig

gens disposition, sigter den ikke direkte på økonomiske problemer, såsom de økonomiske virkninger af organisationernes mål og midler, men lejlighedsvis ytrer forfatteren sig om spørgsmål af denne art, og viser herved, at han også på dette felt er orienteret.

Et udpræget fortrin ved forfatterens arbejde er den energi og sunde fornuft, han har lagt for dagen, ved i hele sin afhandling tværs igennem de indbyrdes forskellige ideologiske slør, som udgør iøjnefaldende træk i organisationernes fænotype, at finde de sociologiske væsensligheder.

Det er dog ikke overfor alle de sociologiske spørgsmål, som emnet rejser, at forfatteren skærer ligeså klart igennem. Han hævder således, at der er et reelt videnskabeligt indhold i begrebet »folkrørelse«, men de betragtninger, der her fremsættes, virker ikke overbevisende, i hvert fald ikke på anmelderen. En folkelig bevægelse, siger han, må omfatte et stort antal individer (men hvad er et stort antal?) og have demokratisk styre. Her går udenom de elementære vanskeligheder ved realisation af demokratiet i store massebevægelser, vanskeligheder, der billedligt talt stiger proportionalt med omfanget af bevægelsen. Måske i ubevidst følelse af svagheden ved de nævnte kriterier, tilføjer G. Heckscher, at problemets løsning til syvende og sidst må søges endnu dybere, nemlig i organisationens ånd, nærmere betegnet arten af motivering for det solidariske krav, den opstiller. Men intet er sikrere, end at honorerede solidaritetskrav altid må have tilknytning til de almenmenneskelige drifter, flokinstinktet og hjælpetrangen, og at disse gør sig gældende på nogenlunde ensartet vis i alle levende og virkende sammenslutninger. Her findes ingen mulighed for at udskille folkebevægelser fra andre. Heller ikke forsøg på at arbejde med sondringen mellem bevægelser, der er rent interessebetonede i deres stræben, og sådanne, der ved siden af er ideelt betonede, giver faste holdpunkter, thi så snart en sammenslutning kalder på sine medlemmers flokinstinkt og hjælpetrang, vil den efter gængs sprogbrug kunne tillægges et ideelt anstrøg — og hvilke sammenslutninger gør ikke det?

Derimod skal der kun lyde ros for, at forfatteren ikke lader sig skræmme af den poli-

tiske odcur, der for mange er kommet til at stå om begrebet korporativt system, til at undlade at kalde træk i sit hjemlands samfundsliv, som er korporative, ved deres rette navn. Hans fremstilling af de egentlige korporative træk forekommer overbevisende. Særligt dvæles der her ved de områder, hvor organisationer har erhvervet bemyndigelse til at handle på statens vegne i økonomiske spørgsmål.

På de sidste sider peger forfatteren på de store problemer, som forholdet mellem en statsmagt, der i stigende grad driver økonomisk politik, og organisationer, stærkere og mere omfattende end nogensinde, der gør det samme, rejser. Det er ganske vist i overvejende grad fremtidsproblemer. Alligevel kunne man her have ønsket en uddybning af de interessante antydninger, om fordelene og ulemperne ved samarbejdet mellem staten og organisationerne og om de skæbnesvangre konsekvenser af sammenstød dem imellem, som gives. Men forfatteren fortjener i alle tilfælde påskønnelse, fordi han har taget det foreliggende lidet opdyrkede emne op til behandling.

Niels Lindberg.

H. Winding Pedersen: Omkostninger og prispolitik. 2. udgave. Udgivet i rækken af skrifter fra Handelshøjskolen i København. Høst og Søn's Forlag. København 1949. 377 sider. Pris: 14,00 kr.

Den nye 2. udgave av professor Winding Pedersens kjente lærebok har bare en fjern likhet med den første utgaven. Den nye følger en annen plan, er fullstendig omskrevet og betydelig utvidet. Til og med formatet er nytt.

Som lærebok har boken vunnet betydelig på omarbeidelsen. Den virker pedagogisk vel gjennomarbeidet med en godt pointert, trinnvis opbygning av stoff og problemer. Boken krever ingen særlige forutsetninger for å bli forstått. Den bruker hverken konti eller matematikk, knapt kurver. Tallserier og stiliserte talleksempler sørger der det er nødvendig, for å konkretisere tankegangen. Til tross for sin enkle form er boken noe mere enn en lærebok, — den er også et meget betydelig

personlig bidrag til avklaring av problemer og stridspunkter innenfor omkostningsteorien.

Boken er delt i 4 deler. Først kommer en omkostningslære, så læren om prispolitikken og dernest en vurderings- og investeringslære. Til sist er behandling av omkostningsfordelingen og kalkulasjonen der forfatteren undersøker brukbarheten av forskjellige omkostningsfordelingsmetoder når det gjelder pris-, anleggs- og driftspolitiske avgjørelser. Første og siste del av boken henger naturlig sammen, slik at det neppe vil volde vanskeligheter — selv for novisen — å lese disse delene i sammenheng. Annen del om prispolitikken og tredje dels vurderings- og investeringslære står mere isolert, men er likevel vel plasert forsåvidt som de danner en prinsipiell forutsetning for helt å kunne tilgodegjøre seg bokens siste del.

Et hovedpunkt ved utformningen av boken har vært å klare opp forbindelsen mellom den økonomiske teoretikers og regnskapsteknikerens synspunkter når det gjelder relasjonen mellom omkostninger og prispolitikk, og når det gjelder å legge omkostningsdata til grunn for drifts- og anleggspolitiske avgjørelser. Det står ikke til å nekte at det i stridens hete utdeles atskillige knubs mellom de to stallbrødre — og at særlig regnskapsteknikeren får sitt.

Konflikten mellom dem reises alt på en av de første sidene i boken ved en konfrontasjon av deres omkostningsbegreper. Teoretikeren kjører opp med en offer-definisjon, regnskapsteknikeren med en forbruks-definisjon. Uoverensstemmelsen mellom de to definisjonene virker i første omgang ikke uløselig. Men saken blir ikke skrinlagt med presentasjonen av definisjonene. Forfatteren kommer senere i fremstillingen flere ganger tilbake til problemet og sørger for at konflikten mellom begrepsinnholdene blir stadig mere tilspisset.

Under omkostningslærens behandling av forholdet mellom omkostninger og kapasitetsutnyttelse sikrer regnskapsteknikeren seg i første omgang et point ved å hevde at teoriens »S«-formete totalomkostningskurve ikke nyttes i praksis. Over de intervaller for kapasitetsutnyttelse som vanligvis kommer i betraktning, nøyer praktikerens seg gjerne med en lineær totalomkostningskurve. Konflikten

på dette punkt løses i minnelighet ved at også praktikerens innrømmer at utenfor de begrensede områder som i øyeblikket kommer i betraktning, kan det tenkes å gjøre seg gjeldende krefter som ville resultere i en S-formet omkostningskurve. Det vises ellers at problemet i høy grad avhenger av om økningen av kapasitetsutnyttelsen skjer ved endring av enten faktorenes kombinasjonsforhold eller deres benyttelsestid eller arbeidsintensiteten.

De siste i rekken av de mange omkostningsbegreper som introduseres i bokens første del, er forenede omkostninger, fellesomkostninger og sambestemte omkostninger. I første omgang nøyer forfatteren seg med å nevne begrepene ganske løselig, men han vender etterhånden fryktelig tilbake. Diskusjonen av behandlingen av disse kostnadstypene utvikler seg etterhvert til å bli noe av et hovedpunkt i boken.

Men før en kommer så langt, har en avsnittet om prispolitikk. Dette er den delen av boken som er lettest gjenkjennelig fra første utgave. En del finpuss og ajourføring er gjort, så avsnittet gir en teoretisk valid og praktisk meget livsnær fremstilling av de markedsmessige vilkår for bedriftens prispolitikk.

Dessuten gjennomgås i bokens tredje hovedavsnitt — som en forutsetning for forståelsen av investeringskalkylene — ganske kort læren om diskontering, kapitalisering og vurdering.

En kommer så til bokens fjerde, siste og viktigste hovedavsnitt: Omkostningsfordeling og kalkulasjon, som innledes med en omtale av omkostningsberegningens grunnproblemer. Forfatteren skisserer først hvordan regnskapsteknikeren løser problemet om fordeling av omkostningene når flere varer produseres ved forenet eller felles produksjon. Praktikerens melder — som teoretikeren — pass når det spørres om en eksakt fordeling av forenede omkostninger på forenede produkter. Derimot ser praktikerens betydelig mere optimistisk på problemet å fordele felles omkostninger på felles produkter — ved hjelp av et »årsaksprinsipp« og en rekke passende »fordelingsnøkler«. På denne måten oppnår en da å tilfredsstille det i og for seg meget rimelige ønske å fordele samtlige omkostninger på samtlige produkter, slik at en for hvert en-

kelt produkt kan bestemme en egenpris (selvkostende, normal-kostende el. l.). Her kommer imidlertid teoretikeren og sier at denne beregningen er ikke to sure sild verd, — i alle fall har den ikke den verdi som praktikerne gjerne tror. Teoretikeren spør hva praktikerne vil bruke en slik beregning til. Praktikerne gir en rekke svar, og teoretikeren gjør seg så en stor fornøyelse av hver gang med listig valgte eksempler å vise at til det gitte formål er praktikerens egenprisberegning misvisende, for såvidt som den leder til uøkonomiske konklusjoner og disposisjoner. Hva skal så den arme praktiker gjøre? Teorien har svaret ferdig: basere alle disposisjoner *ikke* på egenprisen, men på grense- (differens-, mer-, spesial-)omkostningene. Praktikerne skal altså oppgi å fordele samtlige omkostninger på samtlige produkter, og nøye seg med å fordele de omkostningene på produktene, som tilregnes dem uten noen krumspring — og så basere vurderingen av økonomigraden på en konfrontasjon av disse omkostningene med de tilsvarende inntekter.

Forfatteren, som tar teoretikernes standpunkt i diskusjonen, går meget langt i retning av å avvise mulighetene for en økonomisk begrunnet total omkostningsfordeling. Han kjører her for alvor opp med de sambestemte omkostninger og fellesomkostningene. Sambestemte omkostninger defineres som de hvis totalbeløp bestemmes av produksjonen av mere enn 1 vare. Forbruket av en råvare som blir brukt til flere forskjellige produkter, regnes altså til de sambestemte omkostninger. Fellesomkostninger defineres som de som må bæres av en virksomhets forskjellige varer under ett, eller flere perioders produksjon under ett. Faste omkostninger, stillstandsomkostninger, produksjonsforberedelsesomkostninger og anskaffelsen av varige anlegg blir altså fellesomkostninger.

Etter de gitte definisjoner vil eksempelvis såkalte direkte materialer og direkte lønn kunne være sambestemte omkostninger. Hvis da variasjoner i produktmengden ikke betinger absolutt proporsjonal variasjon i de sambestemte omkostninger, hevder forfatteren at det ikke lenger foreligger noe riktig grunnlag for en *total* fordeling av slike sambestemte

omkostninger pr. produktenhet. Her vil nok en praktiker ha vanskelig for å trekke definisjonen i den grad etter hårene, at han i et slikt tilfelle skulle avstå fra å forsøke sig på en total fordeling av ikke-proporsjonale direkte omkostninger på de enkelte produktslag.

Det teoretikeren i et slikt tilfelle vil gjøre, er å fordele rene »særomkostninger« og »spesialomkostninger« på produktslagene ved å spørre: hva kan jeg spare ved ikke å produsere dette bestemte produktslag, — eller: hva vil jeg få i meromkostninger ved å produsere det? Det kjedelige er da at summen av de enkelte produkter forårsakede meromkostninger ikke behøver å være lik summen av produksjonens totale variable omkostninger, — den kan bli såvel mindre som større på grunn av degresjons- og progresjonstendenser i omkostningsstrukturen. Resultatet for et produkt kan også bli forskjellig alt etter i hvilken rekkefølge en tenker seg de forskjellige produktslag fjernet fra eller tillagt produksjonen.

Når praktikerne med sin egenprisberegningsteknikk uten særlige skrupler skjærer gjennom disse vanskelighetene, så bemerker teoretikeren til dette bare ganske tørt: »De i praksis anvendte fordelingsmetoder og de på basis deraf beregnede egenpriser får derfor til en viss grad et vilkårlig præg«.

Denne anklagen for en viss grad av vilkårlighet i egenprisberegningen er vel ikke ukjent for praktikerne, og innrømmes vel også gjerne av ham. Men han foretrekker åpenbart ofte en fordeling av *samtlig*e omkostninger på produktene, selv om han vet at fordelingen ikke er korrekt i detaljer, fremfor å få seg forelagt en bare delvis fordeling av omkostningene på produktene. Om denne innstilling kan en vel si med svenskene at den er »månsklig, men slarvig«. For imidlertid å gardere seg mot de muligheter for feilslutninger som også praktikerne ofte er oppmerksom på er tilstede i forbindelse med egenprisberegningene, hender det, at egenprisen regnes ut i to deler, — dels den fullstendige egenpris, og dels den del som utgjør den såkalte minimums- eller bunnpris.

Forfatteren griper da fatt i disse minimums- og bunnprisberegninger og viser at også disse må anvendes med stor skjønnsom-

het hvis en ikke skal komme galt avsted. En konsekvens af teoretikerens offerdefinisjon er nemlig at en ved valg av en bestemt vare på grunnlag av dens minimumspris, ikke bare må undersøke om varen får dekket sine spesialomkostninger, men også ta hensyn til om den gir minst like stort dekningsbidrag som en kan oppnå ved noe alternativt produkt. En vare kan altså ikke bedømmes isolert, — den må alltid ses i lys av de foreliggende alternative varer. Forfatteren konkluderer derfor: »I sin fulde konsekvens bliver bundprisernes beregning en temmelig komplisert sag, der kræver overblik over omkostnings- og efterspørgselskurvernes forløb — evt. ved produktionen af en række forskellige varer — over virkningerne af konkurrerende og komplementær efterspørgsel og over indflydelsen på senere perioders omsætning og omkostninger. I praksis vil beregningen sjældent eller aldrig kunne blive fuldt korrekt, da man savner nøjagtigt kendskab til alle disse forhold. Formodentlig vil man i regelen have bedst hold på den omkostningsmæssige side af beregningerne.»

Også når det gjelder anleggspolitiske avgjørelser undersøker forfatteren egenprisberegningenes brukbarhet og kommer til at de kan virke villedende fordi de ikke alltid vil gi noe uttrykk for det *mer* i omkostninger en påtenkt disposisjon medfører. Her som ellers vil det ofte i egenprisen for et produkt inngå beløp som ikke spares om produktet ikke produseres.

I et eget avsnitt om nettofortjenesten — som pr. vareenhet er lik forskjellen mellom salgsprisen og egenprisen — vises det hvordan dette begrep — som en nødvendig konsekvens er de svakheter der hefter til egenprisbegrepet — kan være villedende. I stedet lanseres begrepet dekningsbidrag (lik salgspris ÷ spesialomkostninger) som vil gi det nødvendige grunnlag for å kunne treffe de riktige valg.

Dette leder da naturlig over til priskalkulasjonen som jo ofte hevdes å være omkostningsberegningens hovedformål. Egenpris- og normalsatsberegninger får igjen sitt pass påskrevet, og man får enda engang se hvordan slike beregninger kan bære galt avsted ved bedømmelse av varegruppens relative lønnsomhet. Så tas da til slutt opp til diskusjon

spørsmålet om brukbarheten af kalkulasjonsformelen »egenpris + fortjenestemargin« ved fastsettelse av salgspriser. Det er i anvendelsen av denne kalkulasjonsformel en må se forklaringen på den store utbredelse som egenpriskalkulasjonen tross alle teoriens innvendinger mot den, likevel har i praksis — ikke minst som følge av den offentlige pris-kontroll, som i en rekke land — bl. a. Norge — er basert på en egenprisberegning + en viss fortjenestemargin.

Konklusjonen på betraktningene er den i og for seg kjente at man i stedet for en vidløftig beregning av egenprisen + en vilkårlig margin, kunne komme raskere frem til målet ved å gå ut fra de teknisk meget lettere beregnelige spesialomkostninger, og så legge til en noe større, men fremdeles vilkårlig bestemt margin. Problemet er i begge tilfelle å bestemme størrelsen av den »vilkårlige« margin, — som bl. a. i høyeste grad avhenger av etterspørselsforholdene.

I dette avsnittet oppnås det en viss utsoning mellom den økonomiske teoretiker og regnskapspraktikeren. Teoretikeren innrømmer at praktikeren må handle raskt og under press, og at han må handle uten eksakt kjennskap til de øvrige virkninger som egne disposisjoner vil ha i markedet. »En vis avvigelse mellom den faktiske prispolitikk og pristeoriens regler behøver derfor ikke nødvendigvis at være ensbetydende med, at der handles irrationelt«. Dette gjelder da først og fremst når egenprisberegningen nyttes som grunnlag for tillegg av en etter omstendighetene tilpasset — og altså ikke alltid helt fast — margin. »Enhedsomkostningernes beregning (kan) her ses som led i et forsøg på at skønne over efterspørgselens elasticitet på længere sikt«.

Er da egenprisberegningen nå alt kommer til alt nødvendig? Forfatteren kvier seg for å si blankt nei på spørsmålet, men oppsummerer pro og kontra og viser at en like godt kan klare seg uten. Når egenprisberegningen likevel — tross de vilkårligheter den medfører — nyttes i atskillig utstrekning, så må det forklares ut fra et ønske om å oppnå en viss pris-stabiliserende og pris-nivellerende virkning ad denne vei. Det hele toner ut slik: »Selv om de har været grund til kritik og

forbehold, er dette ikke ensbetydende med, at enhver omkostningsberegning af det interne regnskabsvæsens art er unyttig og vildledende.

En sitter etter lesningen av boken igjen med et inntrykk av at forfatteren med bekymring har sett på med hvilken kullsviertre regnskapsteknikerens beregninger ofte møtes, og at han har satt seg som mål å rope et varsko. Han har i stedet villet slå et slag for en mere grenseomkostningsbetonet og etterspørselsbestemt forretningspolitikk. Fremstillingen av problemene kan også ses som noe av en reaksjon mot den mere eller mindre tyskpåvirkete kalkulasjonsteknikken for i stedet å legge opp problemene på mere angelsaksisk manér. Det har også vært forfatteren maktpåliggende å understreke en ofte glemt grunnsetning i kalkulasjonsteknikken, — nemlig den at enhver beregning må være tilpasset sitt formål, og at en ikke kan gå ut fra at det er noen standardberegning som passer for alle formål, eller at en beregning for et bestemt formål skal kunne ha noen gyldighet også i relasjon til et annet formål.

Det har lyktes forfatteren å finne rammen og aksentuerte uttrykk for sine synspunkter. Boken har sikkert en stor misjon, — ikke bare som en penetrerende lærebok, men også blant rutineplagede regnskapsteknikere og innenfor den mere disponerende bedriftsledelse — som jo er den egentlige konsument og fortolker av regnskapsteknikerens rapporter.

Dag Coward.

S. Sagoroff: Begriff und Berechnung des Volkseinkommens. A. Francke A.G. Verlag, Bern, 1948. 132 sider. Pris: 17.80 sv. fr.

Denne bog af professor S. Sagoroff som både er kommet på tysk og engelsk er indelt i to hovedafsnit »Messobjekte und Messmethoden« og »Problematik«.

I første afsnit gennemgås nationalindkomstbegreberne set såvel fra varesiden som fra indkomstsiden, og de fire sædvanlige metoder ved opgørelsen af nationalindkomsten nævnes.

1) Nationalindkomsten som forskel mellem den samlede produktionsværdi og de medgåede rå- og hjælpestoffer.

2) Nationalindkomsten efter anvendelse: konsum, investering og udførselsoverskud.

3) Nationalindkomsten som aflønning af produktionsfaktorerne og

4) endelig som summen af individualindkomsterne m. v.

Sagoroff har en ejendommelig inddeling af produktionen i det han kalder »Wirtschaftliche Produktion« og »Nicht-wirtschaftliche Produktion«, således at den første gruppe omfatter: Landbrug, industri, transport, handel m. v., medens den anden gruppe omfatter personlige tjenesteydelser og sociale tjenesteydelser. Denne deling synes til en vis grad at være påvirket af Kuznets, men den har ikke den filosofiske baggrund, der gør Kuznets betragtninger så charmerende.

Under afsnittet Problematik behandles sådanne spørgsmål som kapitalgevinster og -tab, skatternes stilling i systemet, omregning til faste priser og afskrivningsproblemet.

Med hensyn til beregningen af afskrivningerne fremhæver Sagoroff, at disse skal være en funktion af kapitalgenstandenes levetid og genanskaffelsesværdierne. Det kan synes ejendommeligt, da han andetsteds i bogen deler i sontringen mellem reinvesteringerne og nyinvesteringerne, at han ikke forsøger en begrebsmæssig sammenkædning af afskrivninger og reinvesteringer. Havde han gjort forsøg herpå, måtte han vel herigennem blandt andet have taget stilling til spørgsmålet om den ændrede kapacitetsudnyttelses indflydelse på beregningerne af afskrivningerne. Et spørgsmål som man i dansk statistik har beskæftiget sig med.

Sluttelig skal det nævnes, at bogen fører en gradvis ind til begreberne ved først at se på en lukket økonomi og derefter se på et samfund i samhandel med udlandet. Dette synes på mange måder at være fortræffeligt, men desværre lider bogen samtidig af en overdreven kærlighed til symboler, der gør store dele af den ret ulæselig.

Kjeld Bjerke.

Carl S. Shoup: Principles of National Income Analysis. Houghton Mifflin & Co., New York. 1947. 405 sider. Pris: \$ 5.25

Professor Carl S. Shoup fra Columbia universitetet fremhæver i forordet til sin bog, at han har forfulgt forskellige formål. Han